

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Kedd

202. szám.

Pest, november 7. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizetheti helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hársóbozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettetek.

Pest, november 7.

Még ma is vannak, kik nem hiszik, hogy Bécs belvárosát a reactio hadserege bevette volna. Ez azonban csak annyit tesz, hogy a Wiener Z. november elsejéről még ma sem érkezett meg. Szemtanuk vannak már közöttünk, kik az ostrom utolsó napján még Bécsben voltak.

A belváros tulajdonképen már nem is ostromoltatott. A belvárosi nemzetőrség egész tömegben olly schwarzgelb szellemű, mintha csak a régi magyar udvari kamara festette volna ki őket, mint egykor a sóházak kapuit.

October 31-kén a katonaság már ur volt a belvárosban. A Ferencz császár szobra kezében egy rimséges fekete sárga zászló paradirozott. A katonaság dözsöl, a polyákok kutatják a házakat, s hol egy ifjut kapnak, kinek arcán bátorság vagy szabadelműség tükrözik vissza, átadják a főbb lakományok parancsnokainak, kik a boldogtalánokat minden ítélet nélkül agyon lövetik.

Különös passiojuk telik a katonáknak az ujság írókat felakasztgatni, mit egynemellyek itt Pesten kedves tudomásul vehetnek.

Windischgraez nem lakik bent a városban. Jellacsich a Burgban üté fel lakhelyét. Ferencz császár szobra, mondják, éjjelenként csak ugy tombol örömében.

Amorem meum populus meis.

Szeretemet népeimnek! ez van írva a szobor alá, melly úgy áll ott a Burg udvarán, mint egy hamisan esküvő hazug betyár.

Szerette ő népét, mint szeretni szokta egy

külföldön lakó absolutista a maga birka nyáját, mellyből a jövedelmet húzza.

Igy szereti népét ma is az egész dynastia. Ki ne szeretné a nagy birtokot, fényt és hatalmat, van oka rá. De hol van azon mindentudó isten, ki csak egy motívumot tudna kapni arra, mért szeretnék a milliók az osztrák dynastiát! —

A képviselők háza ma egy rövid ülést tartott. Vai Miklós Erdélyből sürgönyt küldött, melly szerint a székely s magyar tábor Urbán hadsergét Szász-Régen mellett hatalmasan megverték, s megszalasztották. Részletes tudósítás még nincsen. Urbán csak kevesed magával kalandozik Naszód felé.

Trefort Ágoston követi, s álladalmi titkár helyét hűtlenül elhagyott emigrans a Pest terézvárosi választók kérelme folytán a képviselők sorából kitérőltetett sujkövetválasztás rendeltetett el.

Ha a körülmények kedvezők lesznek, nem lehetlen, hogy e lapok szerkeztője a Terézvárosban, mint jelölt fel fog lépni.

Tegnap este a radical kör némelly tagjai Lenkei János huszár alezredest tisztelgő lakomára hívták meg.

A jelen voltak egyhangulag állíták, hogy a körben még illy derült, vig, s hazafiúi estély soha sem volt.

A komoly, s tréfás felköszöntések egymást érik. A jeles vendégre Gaal József emelt poharat.

Ezután fölkeltek Lenkei: s ragyogó egyszerűséggel, mellynek minden hangja tiszta szín igazság, genialitás s legbensőbb meggyőződéssel volt, felelt az egész társaságnak.

A hallgatók elvalának ragadtatva, szónok kedélyes változatokkal elmondá egész élete pályáját, mi nem tudtuk ezalatt elhatározni, azon örvendjünk, hogy vendégünk hozzánk olly teljesen nyílt szívű bizodalommal viseltetik, vagy pedig tapsoljunk a hazának, melly illy férfit fia közé számolhat.

És valóban csak egy illy egyéniségtől, mint Lenkei telhetett ki az, hogy hazája poeticus imádása következtében első nyissa meg a magyar katonák közül azon dicső sort, melly hozzánk átjövetele által e szörnyű időkben a hazát a legcriticusabb pillanatban megmentette.

Ő az, ki az első pillanatban, midőn a haza

vészt kiáltott, reméltelenül itt tért meg közöttünk, akkor ugyan egynemelly nagy uraktól hidegen fogadtatott, de az idők változtak, ma az ollyan embereket keressük, mint ő, s a haza ő nekik tartozik legtöbb háfával.

Lenkei magát szerencsésnek érzi. Vágyai, mellyek csak az ifju huszár tisztet lelkesíteni szokták, mind teljesültek. Tért nyert, mellyben hazája iránti szeretetét tettleg bebizonyíthatandja.

Végzetül Vörösmarti szavalá el legujabb harci dalát, soha sem feledjük el e kedves estét, mellyben lelkünk folytonos magasztaltságában a haza szebb jövőjének képe lengett előnkbe.

Pest nov. 6.

Wesselényi Miklós Kossuth hirlapjának mai számában egy cikket közöl, mellyben nagy graphica ügyességgel körül írja, minő szörnyeteg állat az a reactio.

A leírás jó, szép és hű, a kéz, melly azt festé, mesteri. Szóval a tisztelt öreg ur, igen tárgyavattoltnak látszik.

Azonban lehetnének néhányan az olvasók közül, kik kérdeznék, micsoda malhour érhetto Wesselényi Miklóst, hogy eszébe jut egy cikket pukkintani.

A magyarázatot maga a cikkíró igtatja oda végsoraiba, mondván:

„És ezen bünös, gyalázatos, s egyszersmind ostoba reactio szelleméhez szítás vagy abbani osztozás bünéről vádol, mint mondják a Marczius Tizenötödike, s annak nyomán a Budapesti divatlap. —

Magyarok istene! bocsáss meg szegényeknek, mert nem tudják, mit cselekesznek.“

De hogy nem tudják, de hogy nem tudják.

Hanem az, mióta e világ áll, a legfurcsább mentegetődzési modor, mellyet e mai szent napon Wesselényi Miklós a publicum elébe hozott.

Wesselényi Miklós vádolva van, hogy a reactiohoz szít. Ő felel, menti magát, s mentségét arra alapítja: hogy millyen bünös, millyen gyalázatos, s ostoba dolog az a reactio.

Bizony édes báró ur, ezzel nem sokat mondott. Nem többet, minthogy ön a reactio bünét illőleg qualificalni tudja.

De ezt a világnak valamennyi bünöseai tudják. Sőt azok, kik a ténynek, mellyet elkövetnek, jószágát, vagy roszaságát nem ismerik, megítélni nem tudják, nem követnek el bűnt, ha roszat cselekesznek, nem mutatnak erényt, ha a jó részt választják.

Honnan gondolja azt a tisztelt báró, hogy a bűnösök, ha saját bűneik undokságát ismerik, akkor azon bünt el nem követhetik.

Gondolja talán, hogy azok, kik bevallott reactionariusok, nincsenek meggyőződve arról, milly gyalázatos pályát követnek?

A tisztelt báró logicája szerint, csak az az ember volna reactionarius, ki a reactio mesterségét *con amore* üzné, ki arról volna meggyőződve, hogy a reactio valamely felséges, dicső, és magasztos politikai párt.

Azok, kik annak bűnösségét, gyalázatoságát elismerik, soha sem. De mit mond tehát azokról, kik a reactio mesterségét a jó haszon fejében üzik! Példának okáért Jellacsich, Urbán, Hurbán, Ambrózi, Baderlicza, s minden politikai csattanógós kalandor, mi okért reactionariusok? Azért-e, hogy a reactio elvében hiszik az emberi nem boldogságának kulcsát feltalálni, vagy pedig egy kis pengő haszon miatt?

A reactiohoz ezer motivumból lehet tartozni. Ostobaságból, gyávaságból, féltékenységéből, dologkerülésből.

Vannak, kik a reactiohoz a táblabíró aggodalmaskodás miatt tartoznak.

Illyen példány ön is Wesselényi Miklós, a ki még akkor is, midőn Jellacsich három állomásonyira volt Budapestről, csak a corpus jurissal akar hadakozni.

Szép dolgok lennének itt, ha az országnak olly kevés esze lett volna, hogy Wesselényi Miklós szavára hallgatott volna.

A magyar nemzet a világhistoriában páratlanul gyalázatosan, dicsőségtelenül, gyáván, megbélyegezetten mult volna ki.

Azon időben, midőn egy hitszegő párttű foggyverrel jött a főváros kapui alá, midőn a király elárult minket, ki akkor csak pusztán törvényes védelmi eszközökről beszélt, az maga is reactionarius volt.

Illyen volt Wesselényi Miklós. Már hogy micsoda motivumokból, azzal számoljon lelkiismeretének. Hitte-e Wesselényi, hogy a corpus juris leveleivel befojthatja Jellacsich ágyúit, tudja-e, minő dicső, vagy ellenkezőleg, minő gyalázatos pálya az a reactio, az mi ránk nem tartozik.

Egyébiránt nagyon jól tudjuk mi azt, mint értették önök azt, hogy a hazát meg lehet menteni a corpus jurissal.

Igen, ugy meg lehetett menteni, hogy azon nagy urak, kik az ellenség közeledtekor meghunyászkodnak, kik megcsókolják a kést, melyet nyakokra illesztenek, valahogy menten maradhassanak, megtartsák birtokukat, címöket és nevüket. . . .

Meg lehetett volna menteni a hazát a törvényes uton ugy, hogy egy csep vér sem folyt volna el.

Hanem hallja ön hírében nagy férfiú Wesselényi Miklós, hogy az az ájtatosan ajánlgatott törvényes ut, nem volt más, mint egy czifrább szóba öltöztetett gyalázatos capitulatio, magunknak feltétlenül lett megadása, mellyben az ellenségnek szabad kezét engedtünk volna, hogy nemzeti önállóságunkról, s alkotmányos jogaink fellett tetszésük szerlnt rendelkezessenek.

Az ön tanácsa tisztelt báró, magunk megadá-

sa volt, gyáva odaengedés, hogy az ellenség vegye meg rajtunk, mit előlegesen követelt, vegye meg, mit még zsákmányolás közben szeme szája meg kíván, mert, mint a francia mondja, az étvágy ételközben jő meg.

Kérdjük, nem tizenhárom próbás reactionarius, ezek szerint, a jó Wesselényi Miklós?

Épen annyit engedünk neki, hogy ő nem reactionarius *con amore*, s amugy szenvedélyből, és szeretetből.

Hanem reactionarius táblabírói aggodalmas kislelkűségéből.

A benső motivumok bírálásába azonban nem avatkozhatunk, mi a tényeket tekintjük, s azokból Wesselényire a reactionariusi verdictet ki lehet mondani.

Mákvirágok.

— Trefort Ágoston eltűnése nem kevés beszédre adott okot. Mi, egy barátunk levele által azon kellemes helyzetbe tétetünk, hogy tudós hazánkfiát illetőleg megnyugtató hírrel szolgálhatunk. A képviselő ur ugyanis azon a reanum misticum megfejtésén, kimagyarazásán fáradozik éjjel és nappal: hogy valljon mi belső erő akadályozza azt, miszerint Ferdinand kir. csász. koponyája — bár benne épen semmi sincs, már régen egybe nem dől, híven a physicanak azon tanához, melly szerint az idomtalan külsejű testek — ha üresek — a külvegőnek ereje által összvenyomatnak. — Ezen fontos feladat bírható csak tudós hazánkfiát, osztályfőnöki- és képviselői csekély jelentőségű kötelességeit félre tenni és egy olly helyre utazni, mellyet elárulni nekünk ugyan nem szabad, de mellyről annyit még is tudunk, hogy ott számára rozsák nem teremnek ugyan, de egy egy bájos mákvirág, egy egy feketés-sárga napraforgó mosolyog feléje olykoron. Fáradozásainak eredményét illetőleg ist Europa gespannt!

— Trefortról, akaratunk ellen is Ötvös jut eszünkbe. Róla nincsenek ugyan direct tudósításaink, de — egy magánlevél után — annyi bizonyost írhatunk mégis, hogy a Schweitz-ban van, hona iránti szerelmének lángoló tűzét, a glétserek fagyánál akarván egy kissé lehűteni. Egyébiránt a báró ur is fontos munkával van elfoglalva, s következő című regényt ír: „A cultusminister mint regényiró: vagy miként lehet az embernek political élete érdemfényét egy primási süveg alá rejteni.“ A munka 6 kötetű leendő, s meséje La Normande asszonynak egy jóvendülésén alapul. Epiloge-jában érzékeny szavakkal festetik azon szomorú esemény, „miként lett a darab hőse az első magyar emigráns?

— Mi különbség van egy portio marhahus s egy darab táblabíró közt?

Valami rosz ember még azt is mondhatná, hogy semmi, azért mi megmondjuk a különbséget.

A portio marhahusból, ha már éppen egy vendégnek sem kell, Lungenbratent csinálnak; a táblabíróból pedig, ha már végre az ördög se hajt többet szavára — telyhatalmu k. országos kormánybiztos lesz. — A kettő közt ez a különbség; de másfelől hasonlítanak egymáshoz abban, hogy mindkettő csalja a világot, míg csak vagy egy tapasztalt gastronom észre nem veszi, hogy mindkettő emészthetetlen s a sauce-ban egy izevesztett marhahus, a telyhatalmu ábrázat alatt pedig egy magát elhasznált táblabíró rejtődzik.

— Ugyan atyafiak, az isten szerelméért, hogy képesek ugy futni? kérdé valaki a komáromi vitézeket.

„Hát hogy ne futnánk, mikor közünkbe ilyenekkel lönek, felele egy ijedt képű suhancz, egy magával vitt 6 fontos golyót előmutatva — nekünk pedig kápszlit se adnak, hogy ez a kassa elsülne.

— Mult ho 31-kének estején, Pozsonban következő párbeszéd tartatott a zöldfának drága árnyékában.

„Ugyan kérem, ki ott középen azon tiszta arczu nagy szakállas férfiú?”

„Kossuth Lajos kormányelnök;“

„S mellette jobbrul?”

„Aufferberg őrnagy;“

„S balrul?”

„Csányi telyhatalmu ország biztos.”

„Hát az e melletti?”

„Mérei őrnagy.”

„Hát az ott az a tulsó oldalon?”

„Pázmándi elnök és telyhatalmu biztos.”

„S mellette?”

„Kis őrnagy.”

„Hát ez az őszinte magyar arc?”

„Bónis telyhatalmu orsz. biztos.”

„S ott az ajtó mellett?”

„Balog János őrnagy.”

„Hát ott a divánon?”

„Luzsinszki telyhatalmu orsz. biztos.”

„Hát a ki most jön?”

„Besze őrnagy.”

„S ott azon fauteuilleben?”

„Ujházi telyhatalmu orsz. biztos.”

„Hát az a négy ott, s ez a nyolcz itt egy gruppan.”

„Az a négy telyhatalmu kormánybiztosak s ez a nyolcz itt telyhatalmu országos futárok és ott az ablakoknál azok mind őrnagyok.”

„Itt bizonyosan a hadsereg minden őrnagyai jelen vannak, hogy az ország minden telyhatalmu biztossáival értekezzenek?”

„Quelle idéé! uram, ezen szám itt tán egy század részét teszi az ország telyhatalmu biztosai és őrnagyai számának. Azért is láthatja ön, hogy dolgaink milly szép rendben mennek, mert van szem mindenre, s ezek annyival jobban látnak, mivel igen sok közülök okulárt visel; van kéz annyi, hogy mig valami dolog mindeniken keresztül megy, addig az austriai constitutiót is meg lehetne csinálni. — Egyébiránt, ha ön az ország őrnagyait, telyhatalmu bizto-

sait, futárait telyes számban kívánja látni, jelenleg még November 10-kén Pesten, hol — mint félfulhegygyel hallottam — egy ropant congressus lesz, mellyre minden a fennebbi categoriakba tartozók megjelenni kötelesek. Pest város ugyan mint mondják — ez ellen protestal, mert ő a félország lakosságának szállást adni nem tud; de másfelől a megyék is zognak, mert a fennebbi categoriak szerint minden férfinembeli Pestre jönni köteleztetvén, ez idő alatt a nőket ellenséges beütésektől féltik.“

„Ön nagyon szives volt kérdéseimre felelni, kérem, kihez legyen szerencsém?“

„Én Csernátoni telyhatalmu országos futár vagyok; és szabad-e nekem ön becses nevét kérdeznem?“

„Én uram, Csiki táblabíró vagyok és ör-nagyságot kérni jöttem.“

Oh megkapja, bizonyosan megkapja. Örnagy ur, alázatos szolgálja.

„Országos futár ur ajánlom magamat.“
Kölsönös hajlongások.

— Rendkívül fontos hir. Épen most kapunk egy levelet galamb postán, hogy az olmu-czi udvar a legnagyobb extase-ban van, nem Bécs bevétele miatt, hanem mivel a császár ő felsége — reményteljes állapotban van. Ő felségének udvari felcserejei és lódoctorai már régóta jelenségeit veszik észre egy különös állapotnak, mellyet nem tudtak mire magyarázni. A felséges has naponként nyert terjedelemben, mi annál kimagyarázhatatlanabb vala, mert — bár ő felségének marcius 15-ke óta többször szorulásai voltak — de még is mindent szerencsésen megemésztett, mert gyomra nagyon jó s illik reá Göthe mondása:

„Er hat ganze Laender aufgefressen,
Und hat sich doch nicht satt gegessen!“

Ezen kívül panaszkodott, hogy valami van a fejében, mi hasonlóképen megfoghatatlan, s több illy jelenségek, mellyeket mire magyarázni senki sem tud. Azonban az idő, a 9-ik hónap mindent megfejtett. Ő felsége f. hó 4-kén esti 10 óra felé, gyomrában roppant főfájást érzett, fejét pedig iszonyatos gyomorgörtsök kínozták, mellyeknek elszüntével azonban a felséges beteg örömkönyűben uszva tudatá magos környezetével, hogy „szive alatt valamit mozogni érez,“ ezen szavakra ő felségét egy gyenge ájulás fogá, melly alatt azonban rendes lelki állapotját megtartá, azaz magáról semmit sem tudott. A tudos orvosi tanács ez alatt Bucefalus Haus, Hof és Leib lódoctor argumentumaira egyhangulag azon véleményben állapodott meg, hogy ő császári királyi és apostoli felsége rövid időn, — anyává lesz, következtében a szent lélek azon megszállásának, melly nála marcius 15-kén tehát 9 hónapokkal ez előtt látogatását tevén.

Ezen vélemény pedig annál szilárdabb alapon áll, minthogy ő felségének személyében mind ez ideig a legkisebb férfiaságot is feltalálni senkinek sem sikerült, s átyáiban minden tette a legnagyobb asszonyossággra mutatott. — A jobb érzesűek azonban

némi aggodalommal néznek a szülés órája elibe, mert nem levén még példa, hogy ő felségében valami jó megfogant volna, rosztul félnek, de leginkább attól tartanak, hogy a születendő felség apostoli felséges szülőjéhez fog hasonlítani s így se fiu se leány nem leend.

U: i: Éppen most veszünk egy későbbi tudósítást, hogy Sofi néni dul ful, s a születendő tron örökös törvénytelenségének bebizonyításán dolgozik.

— Hát az a cifra páholy a nemzeti színházban mit vétett, hogy még mindég üresen áll? Tán bizony bezárva akarják tartani, s mostani állapotjában mint Stuart Mária szobáit a vérfoltokkal és feldült butorokkal? mutogatni vagy pedig üressen hagyásával a néhai tulajdonos fejének és szívének üressége czéloztatik ábrázoltatni. Soha se fáraszták magokat, s adják ki azt a páholyt mi előbb. Az aranyozás jó lesz egy néhány örnagy egyenruhájára.

— Hivatalos jelentés a Simonics elleni táborból.

Az ellenség szökni igyekszik, de seregeink mindenütt nyomában vagynak, s már előcsapatunknak előerjei, egy toronyból, az ellenség utócsapatához tartozó két embert vélnek egy távcsövel kivethetni. Ha isten is úgy akarja, két nap mulva az ellenség — hült helyét meg fogjuk találni. Az ellenségnek lovasságában nagy kárt tettünk, t: i: két elhagyott lópatkot s egy kötfőket foglaltunk el.

Csernátoni.

Pest november 6-kán.

Erdélyből ujra magánleveleket vettünk, mellyek egyről egyig kétségbe esett hanguak.

Mi nem szeretünk s nem is tudunk más szemével nézni, s azért nem mondjuk, hogy e levelek hangjából következtetve nekünk is egészen el kellene csüggednünk Erdély állapotáról.

Az, ki a veszély közepette van, ha nagy lelki erővel bír, mentől nagyobb veszéllyel, annál nagyobb bátorsággal néz szembe, de ha lelki ereje nem felette nagy, sokkal nagyobbak látja a veszélyt, melly környezi. Aligha ez utolsó esetben nincsenek azok, kiknek magány levelei nyomán szoktuk leginkább erdélyi tudósításainkat szerkezn.

De az adatok, miket tőlük nyerünk, mindenestre való, s belőlök a következtetést magunk is megtehetjük.

Közelebről az ezerekre menő oláhság, magyarságnak egyik egyszerű, de kedves fészkecskéjét N. Enyedet fenyegeté. Enyed sem volt spieszbürger. Klállitá 700-ra menő nemzetörségét azzal Csombord tájára kiment és öszveverte ellenségét.

Más felől Zeyk József kormány biztos, maga vezetvén Aranyosszéknek másokkal is egyesült

nemzetörségét és székelységét N. Lagnál és Kécénél két redoutable csatát nyert meg.

Urban emberei azonban, Régenben még mind fő állomásukat tartván, kikicsapnak és féketlenül pusztítanak.

Hallottunk egy dolgot, mi ha igaz — de nem lehet igaz! Az egész annyi, hogy midőn Berzencey a székelyekkel Sz. Régent akará ostromolni, Urbán gondolván, hogy mindenember maga magához áll legközelebb, oláhokat küldött Sámsondnak, Berzencey jószágának feldulására. Ezt Berzencey meghallva, hogy Urban emberismeretét cserben ne hagyja — azonnal fordítá a székelyeket és mentvelök édes sajátja megmentésére.

Ezt két okból nem hisszük: először, mert fel nem tesszük Berzenceyről, hogy illy gyalázatosan feledni tudja hazája érdekét magáé mellett, másfelől, mert megvagyunk győződve, hogy a székelyek, ha illy parancsot kapnának sem engedelmeskednének.

De térjünk vissza leveleinkre.

Marosvásárhely viszont fenyegetve van. Azért onnan minden férfi a 14 éven felül, egész a megtört öreg korig, kiállott. Nekem, ki e sorokat írom, egy testvérem, s kis testvérim nevelője köztük van. Egy öreg 75 éves ösz írja, hogy ő is kísérte őket, s mindenki nyugodt, félelem nélküli vidám volt. Így nem veszünk el.

Hanem egy helyt már nagyon rosz történt. M. Sárosnál egy csapat rendes katonaság, ha jól emlékszem, sivkovichok támadták meg éppen a nyugalomra készülő székelységet, és — fájdalom — megszalasztották. Uj példa arra, mit a napokban mondék, hogy rendes katonaság közbe jötte nélkül nem félhetnének, de rendes katonaságnak aligha, bármilyen lelkesüléssel is ellenállhatunk.

Más oldalról tudósítunk, hogy Biharból segítség indult, és Kövár vidék oláhait nagyon megtépázta.

Ezen apró részleteket nem említünk. De leveleink általános képét adják Erdély jelen állapotának s az nagyon szomorú. Az oláhok számos veszteségük után sem igen látszanak lehangolva lenni. Dulnak, öldökölnek, pusztítanak most is.

Másfelől a székelyek is rettentő pusztításokat visznek végbe. Nagylakot az oláhok, Ugrát, Nyárádtót a mieink égették porrá!

De a ki tudni akarja Erdély arcát, kinézését, emlékezzék vissza a Hora világra s annak iszonyai, a mostaniak hő tükreül állhatnak lelke előtt.

Már ujabb tudósításokat várunk. Addig megtartóztatjuk magunkat minden jóslatoktól Erdély jövője iránt, annyit azonban fájdalommal sejtünk, hogy az ujabb bécsi események, Windischgráz győzelme, (ha bár az csak ephemer-győzelem is, a szabadság örök igazságán) — még nagyobb elbizakodást, bátorságot szülend a Puchnerek és Urbánok szívében.

Mindegy, csak titeket ne csügesszen el az, bátor harcosai a jó és igaz ügynek.

Arad, october 29. 1848.

Strategiai szempontból indulva ki, tudjuk mi hatalmas pontok, az országos belzavarok fékezésére, a váraknak jó karban, s biztos kezek közti tartása, ezeket a kétfejűök szem előtt tarták, midőn mi ezekre vajmi kevés figyelmet fordítottunk, s innen eredtek osztán a többek között sok olly terhes bajok, mellyeknek elhárítása most témérdek költségbe, hazafui vérbe, s nyugtalan-ságba kerülend.

Ha a boldogult független felelős magyar minis-terium annak idejében kellő energiával ragadja meg e tényt, mint hatása körétől vártuk, s reméltük, mire e lapban is olly gyakran figyelmeztette volt, most fütörészénk, s con amore nevetnénk az ellenünk vetett gyalázatos tervek meg-hiusulásán.

No de ez most már csak post festa cantálás, eső utáni köpönyeg, mellynek árát drágán fizetjük.

Azonban ügyeink még sem állanak jelenleg olly gonoszul, mint a millyen feketéknek mutatkoztak azok csak néhány héttel is ezelőtt; a gyeplő jó kezekben van, a honvédelmi bizottmány erélyességéről s ügyes tapintatától, erőnk s compact nemzetiségünk szilárdításában minden jót várhatni.

Hogy állnak már dolgaink Arad környékén, kérdezi ön? — mindjárt megmondom, zavaros jelen körülményeink mellett türethően jól. —

Csongrádban utaztak Kossuth Lajos a szív és ész hurjait megrázott lelkes szózatával felbuzdítá a tiszakörűli magyar népet, melly nép ugyan először a világhódító Jellasic hős tábora ellen meg is indult, de miután azt fontos dolgai Bécs felé vonták, e nép ismét más rendelést vett, s így lön, hogy miután újra löfegyverekkel, de leginkább, fokos, fejsze, vas-villa, kasza, vágó és szuró eszközökkel magát ellátta, megindult az alföld erőteljes földnépe lovas és gyalog csapatokra oszolva Arad s a Bánság különböző tájékaira, hová e hó 18-kán baj nélkül megis érkezett.

Ó-Aradott a népbarátja Boros Sámuel erélyes polgárbiztos felügyelése alatt, leginkább a Szent-tesiek lepték meg.

Ó-Arad teljesen szabad; de Uj-Arad, mellynek lakosai többnyire schwábok és rácok, a várparancsnok Berger sárgafekete szárnya alá húzódtak, mind ez tehát a vár oda érkezünkör ostrom állapotba volt téve, s a Blomberg uhlánusai hosszan a Maros partján felkészültem várták a megtámadtatást, oct. 18-20 naponta történt többszöri ágyú lövöldözéseken kívül, valami nevezetelés nem történt.

Oct. 21. d. 12kor kezdetett meg a valódi csata:

ugyan is Szulics őrnagy debreczeni önkénytesek, s Békési nemzetőrökből álló kis seregével meg-ütközvén a schwarzgelbekkel Engelsdorf falunál, hová a szentesilovasok is későbbben megérkeztek, jól felosztott csatarenddel folyvást tüzeltevé, győzedelmet vőn az uhlánusokon, kik közül 17, a mieink közül 4 a csatatéren maradván, a dsidások e mellett mintegy 30 sebesülttel vonultak vissza a várba. — Estve az ujaradi németráczok is féltettebb holmijukkal, ezenkívül sok juhot, tehenet, lisztet stb. magukkal szállítván, a várba húzódtak.

Ezen csata végeztével, tüstént segítség s egy ágyu vitetvén a győztes balszárnynak, a felkelt itt állomásozott szentesiek 3000 a Maros innen partján felállítatván, s egész éjjel örködven, miután Marjási, a jobb szárny parancsnoka, ki már 20-kán Pécskánál győztesen átkelt a Maroson, éjjel a tulsó partra egészen Uj-Arad és a várkörében vonult, oct. 22-kén jókor reggel mind két oldalról keményen megtámadtatván a schwarzgelbianusok, s a mintegy 1 1/2 óráig mind két részről tartott ágyudörgések alatt, kevés veszteséggel Uj-Aradot győztesen bevettük. — Reggel 9 órakor ismét egy óráig dörgött az ágyu, jelentve a várbeliek, hogy még puskaporuk nem fogyott el.

Most az ellenség utja minden felől elzárva, s a várba beszorítva van. Ez éjjel — mint közönséges hírt mondhatom, Blomberg a várból kiszökött. —

October 23. d. e. számos lövés történt Ujaradot elfoglalt honvédeinkre, leginkább azon okból, mivel embereink egyike egy uhlánus tisztet, ki a várból a vár mellett álló magas fák — mellyek az Ujarad felé lövöldözést akadályozák — kivágatása végett küldetett ki, puskával lelötte, későbbben pedig ágyúval leejtettek a vártetőről egy tüzért ágyústól együtt, d. u. Óaradra is jött néhány erős lövés, mellyek közül egy a minoriták temploma padlásán füstöt is gerjesztett, de a tüz kiütése meggátoltatott, egy másik pedig a piacon épen akkor kocsizott helybeli gyógyszerárust kis fiával együtt zúzott halálra.

Oct. 24. megverettvén Világosan a nagy számmal lévő felzendített oláhság, 25én vonult be hozzánk mintegy 700 debreczeni nemzetőr friss jó egészségben. — Négy szem közt megemlítem itt önnek a rossz világ azon károghását, miképp Bohus főispán — és Világos ura liberalis házánál igen sok szekerekre menő töltéseket, fegyvereket stb. elrejtve detegáltak.

Mind ez ideig dolgaink így állnak, alig volt azóta hallható néhány ágyu s puska lövés.

Márjási Uj-Aradon a várközelében sánczokat

csináltatott, hova embereink húzódhassanak a várból repülő golyók elől, egyszersmind kényelmesebben lelőhessék a bástyáról, ki onnan fejét felütni merészeli. — E munka történt a debreczeni önkénytesek — kik itt csaknem egyedül vannak gyakorlott katonák, s vívták ki körülbelül minden eddigi győzedelmet, védelme alatt.

Minél több s gyakorlattabb honvéd sereget uraim minden áron s minél előbb! — a nyers erő s népfelkelés bár demonstratioull megjárja is de csak a betanult, rendez szokott, s lelkes magyar tisztekkel el látott seregek, s buzgó magyar tüzéség ereje s gyors működése törheti meg a sokfejű hydra mérges erejét; s a minél előbb jól gyakorlott nemzet őreink nagy tömegével párosulva teheti le biztosan a honvédelmi bizottmány hazánk boldog jövődjésszilárd alapját.

Egy öreg nemzetőr.

H I R D E T É S E K.

(3 - 3)

Jelen vásár alatt új és díszes férfi öltönyök,

igen olcsó áron,

kaphatók a

„nemzeti zászlóhoz“

czimzett kereskedésben, 3 korona utca, Blana házban 125. sz. alatt.

Magyar kö- zépp. vasut.

Naponkinti indulások 1848-dik october 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggel 7 óra személyvonat délut. 1 óra.

„ „ Személyvonat reggel 7 óra

15 perczkor.

„ „ Személyvonat délután 1 óra

15 perczkor.

Pestről Váczfelé reggel 7 óra 30 percz.

„ „ délután 3 óra

Váczról Pestfelé reggel 9 óra

„ „ délután 5 „

A magyar középponti vasut igazgatósága által.

Megjelenik e lap **MINDEN ESTE.** Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM** ára 3 kr. pp.

Felelős szerkeztő Pálfi Albert. — Nyomatja és kiadja Lukács László. Országut, Kunewalder-ház.